

НЕОБОРОНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА: ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА

Основою функціонування та забезпечення результативності діяльності суб'єктів господарювання є необоротні активи. Від того, яким чином вони сформовані на початку, як використовуються протягом господарської діяльності, як змінюється їх структура і якість залежить подальший успіх підприємства в короткостроковій та довгостроковій перспективі. Необоротні активи формують фундамент господарської діяльності підприємства, тому є основоположними у забезпеченні ефективності даної діяльності, проте й досі не мають однозначності щодо їх трактування. З огляду на вищесказане, особливої актуальності, наразі, набувають визначення підходів до розуміння сутності та встановлення структури необоротних активів підприємства.

Дослідженням сутності поняття необоротні активи займалися такі сучасні вітчизняні вчені ,як: Ф.Ф. Бутинець, Н.Г.Виговська, О.П. Гаценко, В.С. Ванкевич, Н.М. Поташкова. Авторами досліджено концептуальні засади в сфері використання необоротних активів.

Необоротні активи є одним з найважливіших об'єктів дослідження економічної науки. Вони відіграють значну роль в процесі забезпечення ефективної діяльності підприємства, становлячи вагомую частину його майна. Особливої уваги в процесі дослідження необоротних активів як економічної категорії потребує вирішення питання трактування його сутності та узагальнення класифікації. На сьогодні існує багато підходів, які характеризуються різкою розбіжністю у назві та сутнісному наповненні необоротних активів.

Необоротні активи – це матеріальні і нематеріальні ресурси, що належать установі і забезпечують її функціонування і термін корисної експлуатації яких, як очікується, становить більше одного року [1, с. 16].

Особливістю необоротних активів є багаторазове використання їх у процесі діяльності бюджетних установ і збереження початкового зовнішнього вигляду (форми) впродовж тривалого періоду [2, с.23].

Необоротні активи – це майнові цінності, які придбаються для тривалого користування у виробничій діяльності організації, які характеризуються продуктивністю, здатністю приносити дохід і можливістю контролю.

Необоротні активи – це довгострокові матеріальні і нематеріальні активи, більша частина яких приймає участь в процесі виробництва продукції, робіт і послуг більше одного року і кругообігу засобів організації, забезпечує приплив грошових засобів.

Отже, необоротні активи – це сукупність матеріально-фінансових ресурсів, які використовуються в господарській діяльності підприємства у своїй натуральній формі більше одного року.

Визначення складу необоротних активів передбачає їх поділ на певні види. До них відносяться такі активи як: нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції, основні засоби, довгострокові біологічні активи, довгострокові фінансові інвестиції, довгострокова дебіторська заборгованість, відстрочені податкові активи, гудвіл та інші необоротні активи.

Найбільшу частину при формуванні необоротних активів будь-якого підприємства складають основні засоби. Саме вони забезпечують створення матеріально-технічної бази та сприяють реалізації управлінських потреб підприємства. Відповідно до П(с)БО 7 основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство, установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва, діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [3, с.1].

Необоротні активи відображають у балансі за такими статтями:

- нематеріальні активи – вартість прав користування природними ресурсами, промисловими зразками, знаками для товарів і послуг, місцем на товарній і фондовій біржі, вартість програмного забезпечення обчислювальної техніки, об'єктів промислової та інтелектуальної власності, ноу-хау, гудвілу, прав користування будинками, спорудами, внесених вкладів у статутний фонд, а також придбаних у процесі діяльності підприємства, вартість прав на здійснення окремих видів діяльності й оренду будівель (споруд, помешкань);

- незавершене будівництво – вартість незавершеного будівництва (включаючи устаткування для монтажу), що здійснюється для власних потреб підприємства, а також авансові платежі для фінансування такого будівництва;

- основні засоби – вартість власних і одержаних на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, що належать до складу основних засобів згідно з відповідними положеннями (стандартами). У цій статті також наводиться вартість інших необоротних матеріальних активів;

- довгострокові фінансові інвестиції – фінансові інвестиції на період понад один рік, а також усі інвестиції, що не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент. У цій статті виокремлюють фінансові інвестиції, які згідно з відповідними положеннями (стандартами) обліковують методом участі в капіталі;

- довгострокова дебіторська заборгованість, яка включає заборгованість фізичних і юридичних осіб, що не виникає в процесі нормального операційного циклу і буде погашена після 12 місяців від дати балансу;

- відстрочені податкові активи – сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню в наступних періодах внаслідок тимчасової різниці між обліковою і податковою базами оцінки;

- інші необоротні активи – наводяться суми необоротних активів, що не можуть бути включені до наведених вище статей розділу «Необоротні активи» [4, с. 36].

Отже, сутнісне наповнення поняття необоротних активів постійно змінюється протягом історичного розвитку економічної науки. Сьогодні необоротні активи є активом з необмеженим потенціалом тому, що вони включають певні права, що

відносяться до майна підприємства. Склад необоротних активів відображає його функціональні елементи. Елементи довгострокових засобів віддзеркалюються в фінансових звітах, зокрема в балансі.

Список використаної літератури

1. Економіка від А до Я: понятійно-терміно-логічний словник / О. В. Куроченко, М.А. Копнов та ін. – К. : Персонал, 2008. – 368 с.
2. Коноплицький В.Л. Економічний словник: тлумачно-термінологічний / В.Л. Коноплицький, Г.І. Філіна. – К. : КНТ, 2007. – 580 с.
3. Маргасова В. І. Стратегія управління необоротним капіталом // Вісник Національної академії. - 2003. - №4. - С. 218-224.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №7 «Основні засоби», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року №92